

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet

Enheten för rättsliga och internationella frågor, Rk1a

Beslutande

Minister

Nina Fellman

Föredragande

Rättssakkunnig

Raine Katajamäki

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr135

Carus Ab Ltd:s ansökan om tillstånd att utöva näring i landskapet Åland.

ÅLR 2017/4673

614 Rk1a

Landskapsregeringen *avslår* sökandebolagets ansökan om fortlöpande tillstånd att utöva näring i landskapet Åland.

Bakgrund

Enligt utdrag ur handelsregistret är sökandebolagets verksamhetsområde investeringsverksamhet och utveckling av datorbaserade systemlösningar och all annan laglig verksamhet. Enligt företags- och organisationsdatasystemet är sökandebolagets verksamhetsspråk svenska.

I ansökan anges att ca 60 % av sökandebolaget ägs huvudsakligen av ålänningar och åländskt registrerade bolag.

Bolaget med FO-nummer 2164149-9 har inte tidigare ansökt om rätt att utöva näring och bolaget saknar därmed näringsrätt.

Bolaget ansöker nu om permanent näringsrätt att verka inom landskapet Åland med en styrelsesammansättning där en av styrelsens fem medlemmar har hembygdsrätt eller har varit bosatt i landskapet Åland i minst fem år. Sökanden anger att samtliga styrelsemedlemmar besitter väsentlig branschkönnedom och för bolaget viktig sakkunskap.

Med hänvisning till landskapsregeringens principdokument från år 1999 anför sökanden att dess verksamhet i förhållande till det allmänna samhällsintresset påkallar att landskapsregeringen frångår kravet på styrelsens sammansättning.

Motivering

Enligt 4 § 1 mom. i landskapslagen (1996:47) om rätt att utöva näring kan juridiska personer av landskapsregeringen, då särskilda skäl föreligger och efter prövning i varje enskilt fall, beviljas rätt att utöva näring. Enligt lagens 4 § 3 mom. kan näringsrätten avse viss tid eller viss näring och den kan beviljas på villkor som landskapsregeringen anser nödvän-

diga.

Juridiska personer med hemort i landskapet och vars samtliga bolagsmän eller styrelsemedlemmar har hembygdsrätt eller uppfyller kravet på minst fem års oavbruten bosättning i landskapet ska inte utan särskilda skäl förvägras näringsrätt (1996:47, 4 § 2 mom.).

Ålandsprotokollets artikel 1 och 3 förutsätter att bestämmelserna om inskränkningar i etableringsrätten ska tillämpas på en icke-diskriminerande grund.

Syftet med näringsrättskontrollen är att stärka den åländska befolkningens trygghet på nationalitetsskyddets område. Enligt lagframställningen förutsätter lagen att landskapsregeringen fäster en särskild uppmärksamhet vid behovet av näringsidkarens tjänster i landskapet, konkurrensförhållandena i landskapet, näringsidkarens anknytning till landskapet och faktiska lokala etablering, näringsidkarens nyttjande av lokala resurser och lokal arbetskraft, näringsidkarens övriga verksamhet samt, i fråga om juridiska personer, ägoförhållandena. Därtill ska landskapsregeringen fästa uppmärksamhet vid hur näringsverksamheten påverkar språkbalansen i landskapet. Enligt lagframställningen kan landskapsregeringen också uppställa särskilda villkor för såväl permanenta som tillfälliga näringsrätter. Sålunda kan till exempel krav på hembygdsrätt för styrelsemedlemmar och bolagsmän uppställas (FR 40/1993-1994).

Enligt landskapsregeringens principdokument från år 1999 är huvudregeln för beviljande av fortlöpande näringsrätt att minst två tredjedelar av styrelsemedlemmarna har åländsk hembygdsrätt eller alternativt utan avbrott har varit bosatta i landskapet Åland under minst fem år. Kravet på att minst två tredjedelar av aktiebolags styrelse ska representera den åländska befolkningen utgör grunden till landskapsregeringens tillståndspraxis.

Landskapsregeringen har i enskilda fall och med hänsyn till särskilda omständigheter tillåtit mindre andel av lokal representation i ett aktiebolags styrelse. Detta har skett bland annat i besluten om Birka Line Abp (15.10.2007), Rederiaktiebolaget Eckerö (17.7.2008) och Wiklöf Holding Ab (12.2.2009). Dessa fortlöpande tillstånd att utöva näring i landskapet Åland har beviljats med villkor om att minst hälften av medlemmarna i styrelsen representerar den åländska befolkningen.

I ett sammanhang har landskapsregeringen konstaterat att sökandebolaget är berättigat att utöva näring i landskapet Åland med en styrelsesammansättning där under hälften av ledamöterna representerar den åländska befolkningen (tillstånd för försäkringsbolaget Alandia 28.9.2015). Motiveringen var att tidigare än år 1952 grundade juridiska personer under vissa villkor inte är tillståndspliktiga med hänvisning till övergångsbestämmelserna i den andra och tredje självstyrelselagen.

Landskapsregeringen tar i beaktande att sökandebolagets näringsverksamhet riktar sig även till marknadsområden utanför landskapet och att sökandebolaget kan tillföras värdefull kompetens genom styrelsemedlemmar som är bosatta utanför landskapet. I landskapsregeringens långvariga beslutspraxis har nämnda sakförhållande beaktats, men under förutsättning att minst hälften av medlemmarna i sökandens styrelse ska ha

åländsk hembygdsrätt eller utan avbrott ha varit bosatta i landskapet under minst fem år.

Sökandebolaget åberopar det allmänna samhällsintresset för undantag på styrelsens sammansättning. Enligt principdokumentet kan man inte vid beviljandet av en fortlöpande näringsrätt frångå kravet på styrelsens sammansättning med motiveringen att det allmänna samhällsintresset påkallar detta. Däremot kan landskapsregeringen frångå kravet på styrelsens sammansättning vid beviljande av tillfälliga näringsrätter.

Landskapsregeringen har inte avsikt att ändra på tillståndspraxisen genom att ytterligare göra avsteg från grundregeln på två tredjedelars åländsk representation. Sökandebolaget uppfyller inte kraven enligt principdokumentet eller tillståndspraxisen för beviljande av fortlöpande näringsrätt. Ansökan om fortlöpande tillstånd att utöva näring i landskapet Åland ska därför avslås.

Tillämpade lagrum

4 § landskapslag (1996:47) om rätt att utöva näring
Principdokument 23.12.1999
